

Sygn. akt I USK 536/21

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania małoletniej W. O. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego matkę A. O.
przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie [...] w K.
o ustalenie niepełnosprawności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 lipca 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w R.
z dnia 20 maja 2021 r., sygn. akt IV Ua [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. adw. H. U. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w R. 120 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tę należy podwyższyć o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z 20 maja 2021 r. oddalił apelację małoletniej W. O., działającej przez przedstawiciela ustawowego A. O., od wyroku Sądu Rejonowego w R. z 25 października 2019 r., który oddalił jej odwołanie od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w

Województwie [...] w K. z 16 stycznia 2019 r., utrzymującego w mocy orzeczenie zgodnie z którym małoletnia W. O. nie została zaliczona do osób niepełnosprawnych.

Sąd Rejonowy na podstawie zebranego materiału, w tym opinii biegłego z zakresu pulmonologii i pediatrii oraz zeznań przedstawiciela ustawowego ustalił, że małoletnia nie jest osobą niepełnosprawną. Odwołująca cierpi na dychawicę oskrzelową, ale schorzenie nie narusza sprawności fizycznej lub psychicznej powodującej konieczność zapewnienia jej całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu oddalenia apelacji potwierdził, że małoletnia nie jest osobą niepełnosprawną. Wcześniej uzupełnił postępowanie dowodowe i podzielił opinię biegłego specjalisty chorób płuc A. R., zbieżną z opinią biegłego A. B. przed Sądem Rejonowym. W podstawie prawnej Sąd wskazał przepisy ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – art. 4a ust. 1, art. 6b ust. 3 pkt 7. Odwołująca jest dzieckiem samodzielnym, sprawnym ruchowo, porusza się samodzielnie, komunikuje się z otoczeniem, uczęszcza do liceum ogólnokształcącego, a wcześniej do powszechnej szkoły podstawowej, zaś leczenie przynosi oczekiwany skutek. Nie było w ostatnim okresie konieczności hospitalizacji, dobry jest stan ogólny, prawidłowa jest sprawność wentylacyjna płuc, prawidłowa jest wymiana gazowa w płucach (gazometria). Następuje poprawa stanu zdrowia. Sąd natomiast nie podzielił opinii biegłego L. L. jako pojedynczej, odmiennej od pozostałych opinii biegłych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca zarzuciła, iż skarga kasacyjna jest uzasadniona w sposób oczywisty.

W zakresie naruszenia prawa materialnego Sąd dopuścił się błędnej wykładni przepisów art. 4a i art. 6b ust. 3 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia, a także nie uwzględnił normy art. 6b ust. 3 pkt 8 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji

zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Tymczasem w wyroku Sądu Najwyższego z 16 maja 2017 r. (I UK 198/16) podkreślono, iż „stan niepełnosprawności dziecka do lat 16, które wymaga konieczności zapewnienia mu całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku (art. 4a ustawy z 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych) nie zawsze oznacza stan całkowitej ani zupełnej niemożności zaspokajania wszelkich potrzeb egzystencjalnych we własnym (samodzielnym) zakresie przez niepełnosprawne dziecko, ale zależy od ustalenia konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (art. 6b ust. 3 pkt 7) lub konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji”.

W zakresie naruszenia przepisów proceduralnych. Sąd dopuścił się rażącego naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. przez pominięcie przy wydawaniu orzeczenia przez Sąd Okręgowy pełnego materiału dowodowego zebranego w postępowaniu przed Sądem I Instancji i Sądem Okręgowym, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, a nadto przepisów art. 286, 290 § 1 w związku z art. 232 zdanie drugie w związku z art. 391 § 1, art. 382 k.p.c. w ten sposób, iż mimo przeprowadzenia dowodu z kolejno dwóch po sobie opinii biegłych, zawierających całkowicie odmienną treść i wzajemnie sprzeczne konkluzje, Sąd - z naruszeniem wskazanych przepisów procedury - zaniechał uzupełnienia materiału dowodowego o kolejną opinię biegłego (instytutu naukowego) względnie poprzez próbę wyjaśnienia występujących pomiędzy wydanymi opiniami rozbieżności w drodze ustnych opinii uzupełniających.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżąca nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona – art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W zakresie prawa materialnego należy wskazać, iż nie każdy gorszy stan zdrowia u dziecka składa się na niepełnosprawność u osób do 16 roku życia. Słusznie skarżąca zwraca uwagę na dotychczasowe orzecznictwo dotyczące niepełnosprawności, które musi być zgodne z prawną definicją, bowiem w zakresie indywidualnej oceny i kwalifikacji znaczenie ma prawne a nie potoczne rozumienie niepełnosprawności. O niepełnosprawności decyduje dopiero określone pogorszenie sprawności u dziecka, powodujące konieczność zapewnienia mu całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku – art. 4a ustawy. Tę normą miał na uwadze pozwany, biegli i ostatecznie Sąd.

Sąd ustalił, że skarżąca nie jest osobą niepełnosprawną. Racjonalnie to uzasadnił. Oparł się w szczególności na opiniach dwóch biegłych i zeznaniach przedstawicielki ustawowej dziecka. Z zebranego materiału wynika, iż małoletnia jest osobą samodzielną w stopniu, który nie uzasadnia zaliczenia jej do osób niepełnosprawnych.

Wniosek nie podważa ustaleń stanu faktycznego. Sąd mógł uznać sprawę za wyjaśnioną do rozstrzygnięcia. Mógł tak zdecydować nawet gdy nie podzielił odmiennej opinii trzeciego biegłego. Warunkiem wyrokowania nie jest uzyskanie zgodnych opinii wszystkich biegłych. Nie można stwierdzić naruszenia art. 232 zdanie drugie k.p.c., albowiem nie można w każdej sprawie (sytuacji) wymagać od Sądu prowadzenia dowodu z kolejnej opinii z urzędu, jeśli uznaje sprawę za wyjaśnioną do rozstrzygnięcia i ocena ta ma uzasadnienie w zebranych materiale. Jeśli Sąd nie uwzględni jednej opinii przy zgodnych dwóch innych opiniach to nie narusza art. 382 k.p.c., gdyż przepis ten ma na uwadze całkowite pominięcie danego materiału (opinii). Czym innym jest ocena danego dowodu (opinii). Należy zwrócić uwagę, iż granicę ustaleń stanu faktycznego stanowi dwuinstancyjne postępowanie przed Sądem powszechnym, gdyż podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Odnosi się to również do etapu przedsądu i podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W przeciwnym razie wystąpiłby dysonans między etapem przedsądu a późniejszym rozpoznaniem podstaw kasacyjnych skargi z ograniczeniami wynikającymi z art. 398³ § 3 k.p.c. Nie można stwierdzić naruszenia

art. 328 § 2 k.p.c., gdyż uzasadnienie wyroku jest wystarczająco jasne co do podstawy faktycznej i materialnej wyroku. Do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie prowadzi też zarzut naruszenia art. 286 i 290 k.p.c. Na tle wcześniejszego orzecznictwa można zauważyć zmianę i wskazać, że standardem nie jest każdorazowe przeprowadzanie opinii łącznej przez biegłych w sytuacji gdy ich opinie się różnią (por. choćby wyroki Sądu Najwyższego z 16 lutego 2022 r., III USKP 113/21, z 8 września 2015 r., I UK 430/14). Innymi słowy uzupełnienie postępowania dowodowego o kolejne opinie medyczne może uzasadniać dopiero brak dostatecznego ustalenia spornych faktów wymaganych do stosowania prawa materialnego. Zarzuty wniosku nie podważają ustaleń dotyczących określonej sprawności odwołującej się, która nie pozwalała na zaliczenie jej do osób niepełnosprawnych. Ustalenie faktyczne wiąże zatem w ocenie stosowania prawa materialnego – art. 4a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c. ma zastosowanie na etapie przedsądu). Uprawniona jest zatem ocena, iż zarzuty wniosku nie uzasadniają stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 4 ust. 3, § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

[as]